

Reactie Wetsvoorstel Wijziging financieringsstelsel Kinderopvang

Wij staan behoorlijk te kijken van dit nieuwste geval van "leuker kunnen we het niet maken, makkelijker wel".

Het wetsvoorstel beoogt een antwoord te geven op de volgende problemen:

- complexiteit, met als gevolg jaarlijks een grote stroom aan herberekeningen en beschikkingen
- misbruik

Doel van het wetsvoorstel:

- financiering eenvoudiger maken en meer zekerheid bieden aan ouders
- complexiteit beperken
- stelsel minder gevoelig maken voor fouten en fraude

Complexiteit

De oplossing die het kabinet voorstelt om de complexiteit van de huidige wet het hoofd te bieden, raakt helaas kant nog wal. De communicatiestroom, nu tussen drie partijen in plaats van twee, zal in complexiteit alleen maar toenemen.

Ik zie geen vereenvoudiging in het stelsel, met uitzondering van het voornemen om het inkomen van twee jaar eerder als peilinkomen te nemen. Dit neemt wat onzekerheid bij de ouders weg. Doch hier ligt niet de echte pijn. De toeslag wordt immers slechts gecorrigeerd, niet geheel teruggevorderd.

Aansprakelijkheid

Hoe anders is het als er een fout wordt gemaakt. De meest schrijnende gevallen worden veroorzaakt door fouten. Fouten, die in de huidige wet niet gecorrigeerd kunnen worden. Een fout in het contract, vergeten om een factuur (van meeruren bijvoorbeeld) te betalen, fouten in de betalingen of jaaropgaven en het niet goed doorgeven van het aantal werkuren. Zo gauw je hierover in discussie raakt met de belastingdienst, is het einde verhaal.

Deze fouten leiden tot algehele terugvordering van uitbetaalde kinderopvangtoeslag en daar is nauwelijks iets tegen te doen. Dat is meerdere malen bevestigd door de Afdeling Rechtspraak van de Raad van State. Het nieuwe wetsvoorstel neemt deze pijnpunten niet weg, de schrijnende gevallen zullen dus zeker blijven bestaan.

Maar inderdaad, in veel mindere mate bij de ouders.

Het zijn namelijk de kindercentra (KDC) en gastouderbureaus (GOB) die het gelag betalen. Zij krijgen er een geheel nieuwe taak bij: zij worden geacht deskundig te zijn op het juridische gebied van de kinderopvangvergoeding, vol voetangels en klemmen.

KDC en GOB zijn verantwoordelijk voor het aanvragen van kinderopvangvergoeding. Als DUO een onregelmatigheid ontdekt en de vergoeding terugvordert, zijn KDC en GOB schuldig. Totdat het tegendeel wordt bewezen? Nee, gewoon: schuldig.

Fouten in aanlevering van gegevens, zoals: het te laat melden van scheiding, hetgeen schering en inslag is in een hectische periode, onterechte toepassing van co-ouderschap, aan- en afmelding van toeslagpartners, te laat doorgeven van minder uren op een vast

contract: het KDC of GOB draait er voor op en wordt geacht de teveel ontvangen kinderopvangvergoeding terug te betalen.

Dan kan artikel 3.32 lid 3 wel vermelden dat de terugvordering tevens op de ouder kan worden verhaald indien deze wist of behoorde te weten dat de kinderopvangvergoeding tot een te hoog bedrag is toegekend, maar dat ontslaat KDC of GOB niet van aansprakelijkheid voor de terugbetaling van de vergoeding. KDC of GOB moet dan maar zien het geld terug te krijgen van de vraagouder.

En DUO heeft het daarbij makkelijk, want een terugvordering wordt gewoon verrekend met een volgende betaling.

Het KDC of GOB is hoofdelijk aansprakelijk voor de terugvordering. Gezien de bedragen die hierin omgaan, kan dit makkelijk leiden tot faillissementen bij kleine instellingen.

Hier komen grote problemen van.

Eigen bijdrage

Het is van het grootste belang dat de eigen bijdrage wordt betaald. Indien de eigen bijdrage niet wordt betaald, of als de kosten niet volledig worden voldaan, bestaat geen recht op kinderopvangtoeslag. Reeds betaalde bedragen worden teruggevorderd. Dit is in het nieuwe systeem niet anders.

In het nieuwe systeem heeft de ouder **een jaar de tijd** om de eigen bijdrage te betalen!

In de toelichting op de wet wordt gesteld: "Wanneer de ouder uiteindelijk de eigen bijdrage niet betaalt, is er voor de uren waarvoor de eigen bijdrage niet is betaald, niet voldaan aan de voorwaarden voor het recht op kinderopvangvergoeding. In dat geval zal over die uren reeds van de kinderopvangorganisatie uitbetaalde kinderopvangvergoeding op de ouder worden verhaald."

Hier zijn twee zeer belangrijke opmerkingen over te maken.

1. Dit klopt echt niet, was het maar zo simpel. De **gehele vergoeding van het gehele jaar** moet worden terugbetaald. De wettekst wijkt op dit vlak niet af van de wettekst voor de kinderopvangtoeslag dus ik zie niet in waarom het nu opeens anders zou zijn.
2. De vergoeding kan inderdaad bij de ouder worden verhaald, maar zal in de praktijk worden verhaald op de kinderopvangorganisatie. Dat is veel doelmatiger. Een zeer ongewenste situatie.

In het huidige systeem moeten de opvangkosten binnen twee maanden betaald worden. Het zal duidelijk zijn dat de financiële risico's voor de kinderopvangorganisatie enorm toenemen als de vraagouder een jaar de tijd krijgt om de eigen bijdrage te betalen.

Misbruikbestrijding

Onder de nieuwe wet is het nog steeds mogelijk dat malafide kinderopvangorganisaties samenspannen met vraagouders om zoveel mogelijk kinderopvangvergoeding binnen te halen. Deze wet biedt hiervoor geen oplossing

Debiteurenbeheer

In de nieuwe wet worden kinderopvangorganisaties geacht het debiteurenbeheer voor DUO uit te voeren. De vraagouders moeten door de kinderopvangorganisatie worden aangespoord om de eigen bijdrage te betalen aan een derde. Vreemde zaak.

DUO

Het recht op kinderopvangvergoeding wordt door DUO vastgesteld aan de hand van de aangeleverde gegevens die door de kinderopvanginstelling worden aangeleverd. In bepaalde situaties zullen gegevens worden opgevraagd bij de ouders. Er zijn dus drie partijen die zich bemoeien met de aanvraag.

De belastingdienst is gewend om om te gaan met communicatie met vele duizenden particulieren.

DUO is als partij aangewezen vanwege de ervaring van DUO met financiering van instellingen en het verwerken van inkomensgegevens. Is DUO ook voorbereid op alle vragen die vanuit de particuliere sector zullen worden afgevuurd over de beschikkingen kinderopvangvergoeding? Daar kunnen vraagtekens bij gesteld worden.

Beastingdienst Toeslagen heeft in de loop der jaren een grote expertise opgebouwd op het gebied van de kinderopvangtoeslag. Het is niet aannemelijk dat ambtenaren van de dienst Toeslagen zullen gaan solliciteren op een soortgelijke baan in Groningen. Verwacht mag worden dat de opgebouwde kennis dus wegebt en dat DUO-medewerkers hun eigen expertise moeten gaan opbouwen, met alle aanloopproblemen van dien.

Tot slot

Hiervoor heb ik alleen de belangrijkste pijnpunten uit het wetsvoorstel naar voren gehaald. Een aantal zwakke elementen, zoals de uitsluiting van buitenlandse opvanginstellingen, het niet hoeven overleggen van een contract aan DUO, de specificaties van uitbetalingen door DUO, de onmogelijkheid voor GOB's om stichtingen derdengelden te gebruiken om de opvangvergoedingen af te zonderen van de risicosfeer van de onderneming (faillissementsrisico ligt weer bij de ouders), de lange betalingstermijnen (waardoor kinderopvangorganisaties en gastouders langer op hun geld moeten wachten), zijn onbelicht gebleven, maar daarom niet minder belangrijk.

Conclusie

De gedachte dringt zich op dat het wetsvoorstel in elkaar is gestoken door goedwillende ambtenaren die het op papier allemaal goed bedoelen en macro-economische problemen willen aanpakken, maar die geen enkele affiniteit hebben met de dagelijkse problemen van de individuele vraagouders, zoals zich die in de praktijk voordoen. Die problemen worden door dit wetsvoorstel niet aangepakt, dat is een gemiste kans.

Daarnaast trekt het wetsvoorstel een grote wissel op de juridische kennis van kinderopvangorganisaties, gezien de aansprakelijkheid voor onterecht uitbetaalde kinderopvangvergoedingen. Juridische kennis die er niet is, hetgeen tot meer discussies en procedures zal gaan leiden. Daar zit niemand op te wachten.

Nee, ten opzichte van de huidige regeling zal het niet leuker worden, en gemakkelijker zeker niet.

Hartelijke groet,

drs H.J. van de Vijfijke

directeur Gastouderbureau Roodkapje